Дәрбәнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК

100 1921-2021 ДАССР

Тәсисчи: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА НАЗИРЛИЈИ

12+

№ 47 (98343) 1920-чи илдән чыхыр 26 НОЈАБР 2021-чи ил, ҹүмә. Гијмәти 2 рубл.

Дағыстанын Башчысынын иштиракы илә

Дөвләт комисијасынын јығынҹағында

Нојабрын 24-дә Дағыстанын Башчысы Серкеј Меликовун рәһбәрлији алтында кечирилмиш Дөвләт комиссијасынын јығынҹағында рекионда гәзаларын вәзијјәти, тәһлүкәсиз јол һәрәкатынын тәминаты вә еләҹәдә республика әразисиндә јол һәрәкәти гајдаларынын позулмасынын фото вә видеофиксасија системинин инкишафы илә бағлы ән актуал мәсәләләр мүзакирә едилмишдир.

Хүсусилә актуал мәсәлә

Дағыстан Башчысы гејд етмишдир ки, бу күн Дағыстанын әразисиндә јол һәрәкәтинин тәһлүкәсизлијинин тәминаты мәсәләси хүсусән актуалдыр. 2021-ҹи илин өтән мүддәти әрзиндә гәзалар көстәрҹиләринин бир аз азалмасына бахмајараг вәзијјәт кардинал олараг дејишмир, инсанларын һәлак олмасы давам едир. Ҹари илин 10 ајы әрзиндә гејдә алынмыш 1145 јол нәглијјат һадисәсиндә 247 нәфәр һәлак олмуш вә 1166 нәфәр хәсарәтләр алмышдыр. Һәр јүз јол нәглијјат һадисәсиндә 13 нәфәр адам һәлак олмушдур. Русија үзрә бу көстәриҹи 8 бәрабәрдир.

«Көрүлән тәдбирләр кифајјәт олмадығындан әлавә јол нәглијјат һадисәләринин сајынын азалдылмасы үзрә даһа тәсирли тәдбирләр көрүлмәсинин ваҹиблији гаршыда дурур» дејә гејд едән Меликов әлавә етмишдир ки, республикада вәзијјәтләринин ағыр нәтиҹәләри фәргли олараг галмагдадыр. Бунунла белә рекион башчысы гејд етмишдир ки, бунлар тәкҹә јолларын кејфијјәтиндән асылы дејилдир. Тәһлүкәсизлик тәләбләрини рәд едилмәси вә јол һәрәкәти гајдаларына риајәт едилмәмәси бурада әсас фактдыр.

ДР үзрә ЈҺМДИ идарәсинин рәиси Александр Шалагин республиканын јолларында гәзаларын вәзијјәти вә көрүлән тәдбирләр һаггында әтрафлы данышмышдыр. О һәмчинин дә вәзијјәтин јахшылашдырмасы үзрә бир сыра тәклифләри сәсләндирмишдир. Республиканын јол һәрәкәти тәһлүкәсизлијинин баш дөвләт мүвәккили мәлумат вермишдир ки, ҹари илдә 2 милјона гәдәр јол һәрәкәти гајдаларынын позулмасы һаллары ашкар едилмиш,бахылмасы үчүн мәһкәмәләрә 24,5 мин материал көндәрилмишдир. Бу әсасән инзибаты ҹәримәләрин вахтында өдәнилмәмәси илә бағлыдыр. Бу күнә инзибаты ҹәрилмәләрин 80 фаизә гәдәри өдәнилмишдир. Александр Шалакинин сөзләринә көрә көрүлмүш тәдбирләрә бахмајараг јолларда вәзијјәт сон дәрәҹә ҹидди олараг галыр. Гәзаларын әввәлки кими Федерал автомобил јолларында баш верир. Бурада гејдә алымыш јол нәглијјат һадисәләринин 390 артығы Федерал автомобил јолларынын, һансы ки, бу һадисәләрдә 125 нәфәр һәјатыны итирмиш вә 610 нәфәр хәсарәт алмышдырр.

Тәһлүкәсизлик лабораторијасы

2020-ҹи илдә «Јол һәрәкәти тәһлүкәсизлији» лајиһәси чәрчивәсиндә ДР-ин нәглијјат вә јол тәсәррүфаты назирилији икинҹи «Тәһлүкәсизлик лабароторијасы» алмышдыр. Көстәрилән мобил комплексләр ДР-ин тәһсил вә нәглијјат назирликләри тәрәфиндән истифадә олунур. Александр Шалакин нәглијјат назирлијиндә олан комплексин тәһсил назирлијинә верилмәсинин мәгсәдә ујғун олдуғу тәклифини бурада шакирдләрлә сәјјар мәшгәләләрин кечирилмәси үчүн бөјүк потенсиала малик олдуғу илә изаһ етмишдир. Бундан башга Шалакинин сөзләринә көрә ҹари илдә «Тәһлүкәсизлик лабораторијасы»нын алымасына нәзәрдә тутулмуш 10 милјон рублун 2022-2023-ҹи илләрдә јол һәрәкәти гајдаларынын позулмасынын фото вә видеофиксасијасынын сәјјар мобил комплексләринин алынмасына јөнәлдилмәсинин мәгсәдә ујғундур.

Ушаг кәнҹләр автомобил мәктәби вә ушагларын дашынмасынын тәшкили

ДР јол һәрәкәти тәһлүкәсизлијинин баш дөвләт мүвәккили билдирмишдир ки, һәр сәккиз јол нәглијјат һадисәсиндә ушаглар иштирак етмиш, бу һадисәләрдә доггуз нәфәр өлмүш, јарыдан чоху исә зәдәләр алмышлар.

«Республикада јүксәк травматик сәвијјә нәзәрә алынмагла јолларда ушагларын вә кәнҹләрин тәһлүкәсизлик вәрдишләринин өјрәнилмәсинин санбаллы системи јарадылмасы вахты кәлиб чатмышдыр. Бу там дејәрли ушаг кәнҹләр автомобил мәктәбидир. «Јол һәрәкәти тәһлүкәсизлији» рекионал лајиһәнин реаллашдырмасы чәрчивәсиндә бүдҹәдә бу мәгсәдләр үчүн мүвафиг малијјә вәсаитләри нәзәрдә тутмаг олар» дејә Шалакин вурғуламышдыр.

Пијадаларын тәһлүкәсизлији аз әһәмијјәтли проблем дејил. Ҹари илин 10 ајы әрзиндә 248 һадисәдә 44 нәфәр пијада өлмүш вә 220 нәфәр хәсарәт алмышдыр.

Гафгаз Федерал јол акентлијинин «Федерал автомобил јолларынын идарәси» ФДИ рәиси Александр Лукашокун вердији мәлумата көрә кәлән ил үчүн Федерал автомобил јоллары идарәси јолун јенидән бәрпасы ишләрини планлашдырмышдыр.

«2022-2023-ҹи илләрдә биз артыг программа дүшмүш о ҹүмләдән Хасавјурт шәһәри, Коркмаз кала, Мәммәдкала вә Избербаш јашајыш мәнтәгәләринин әразисиндә беш објектин реаллашдырылмасыны планлашдырмышыг.

Серкеј Меликов мүшавирә чәрчивәсиндә Александр Шалакинин «Мәктәб автобусу» ДБИ јарадылмасы тәшәббүсүнү дәстәкләмишдир.

«Бу ҹүр дашынмаларын гајдаја салымасына Дағыстанын бөјүк еһтијаҹы вардыр. Биздә аз комплектли мәктәбләр чохлу сајдадыр. Дағлыг јерләрдә ушагларын дашынмасы илә бағлы хүсусилә пајыз-гыш ајларында өзүнә бәнзәр хүсусијјәтләри вардыр. Бу истигамәтдә рекионларын габағҹыл тәҹрүбәси өјрәнилмәлидир» дејә субјект башчысы билдирмишдир.

Сәрнишин дашынмаларынын тәһлүкәсизлији

ДР нәглијјат назирлијинин башчысы вәзифәсини мүвәггәти иҹра едән Ширухан Һаҹымурадов рекионлар арасы сәрнишинләрин автобусларла тәһлүкәсиз дашынмасынын тәмин едилмәси саһәсиндә нәзарәт-профилактики тәдбирләри кечирилмәси һаггында мәлумат вермишдир. Калмык Республика әразисиндә октјабрын 24-дә сәрнишин автобусунун иштиракы илә баш вермиш јол нәглијјат һадисәсиндән сонра Дағыстанын Башчысы бу ишин көрүлмәсини тапшырмышдыр. Һаҹымурадовун сөзләринә көрә аиддијјаты олан республика вә ШГФД үзрә идарәләрин әмәкдашларынан ибарәт идарәләрарасы ишчи групу јарадылмышдыр ки, октјабрын 29-дан нојабрын ајынын 12-нә дәк рекионлар арасы дашынмалар тәшкил олан мәнтәгәләрдә тәләбләрә риајәт олумасы үзрә нәзарәт –профилактики тәдбирләр кечирилмишдир. Еләҹәдә автобус стансијаларынын, дајанаҹаг мәнтәгәләрин вә дашынмаларын рәһбәрликләри илә сәрнишинләрин дашымасы тәһлүкәсизлијин тәләбләрини тәмин едилмәси үзрә нәзарәтин күҹләндирилмәси үчүн изаһат ишләри апарылмышдыр.

ЈҺГ позулмасынын фото вә видеофиксасијасы

Һүгуг комисијасынын јығынҹағында бахылмыш мәсәләләрдән бири ЈҺГ позулмасынын фото вә видеофиксасијасы системинин инкишафы мөвзусу олмушдур. Ајры-ајры идарәләр үзрә бу системләрин ишинин гурулмасы һаггында ДР үзрә ФҺХ Дөвләт идарәсинин рәиси Нәриман Казимагомедов, ДР нәглијјат вә јол тәсәррүфаты назири вәзифәсини мүвәггәти иҹра едән Ширухан Һаҹымурадов вә Маһачгалада «Гафгаз» јол идарәсинин филиалынын нүмајәндәси мәлумат вермишдир. Нәриман Казимагомедовун сөзләринә көрә ФҺХ хәтти илә автомобил јолларында өзүндә 102 фото вә видеофиксасија комплексини дахил едән систем тәтбиг едилмишдир.

«Дағыстан» РИА

БУ НӨМРӘДӘ

Апарыҹы али мәктәбин фәа лијјәти илә таныш олмушдур
«Дағыстан» РИА
сәһ.2

Бу күн әһалинин сағлам лығыны горумагдан ваҹиб мәсәлә јохдур
А.Ағакишијева
сәһ.2

Актуал мәсәләләр үзрә мүшавирә
К.Кәримов
сәһ.3

Русијанын 60-дан чох мема ры Дәрбәнддә топлашды
Н.Рәһим гызы
сәһ. 6

Һәјат бир сәһнәдир
М. Сејидов
сәһ.7

Ишыг үзү көрмүшдүр
К.Кәримов
сәһ.7

Мәктәб һәјаты
Н.Мәммәдова
сәһ.8

РЕКИОН БАШЧЫСЫ ГАБАГЧЫЛ ТӘҺСИЛ ОЧАҒЫНДА

Апарычы али мәктәбин фәалијјәти илә таныш олмушдур

Нојабрын 23-дә Дағыстанын Башчысы Серкеј Меликов Дағыстан Дөвләт Халг Тәсәррүфаты Университетинә кәлмиш вә бурада Республика Башчысы јанында елм вә тәһсил үзрә Шуранын јығынчағыны кечирмишдир.

Јығынчагдан әввәл рекион башчысы республиканын апарычы али мәктәбләриндән биринин фәалијјәти илә таныш олмушдур. Бурада о лабораторија аваданлығына бахмыш вә али мәктәбин лајиһә офисиндә тәгдим олумуш истигамәтләрлә таныш олумушдур. ДР-дә 2030 илә дәк тәһсил инкишафы консепсијасы вә республиканын тәһсил тәшкилатларында тәрбијә ишинин тәшкили мөвзулары Шуранын јығынчағынын башлыча мүзакирә мөвзулары олмушдур.

Рекион Башчысынын гејд етдији кими 2021-чи ил республиканын тәһсил саһәсиндчи ситуасијасынын өјрәнилмәси, онун кәләчәк инкишафы үчүн принсипиал мөвгејләрин ишләниб һазырланмасы или олмушдур. Серкеј Меликов јығынчагда 2022-чи илин Дағыстанда Тәһсил илинин елан олунмасы һаггында гәрары сәсләндирмишдир. Мүвафиг Фәрман артыг имзаланмышдыр. Бунунла әлагәдар Дағыстанын Башчысы тәркибинә бүтүн һакимијјәт органларынын, елм вә тәһсил тәшкилатларынын, республика ичтимаијјәтинин нүмајәндәләри дахил олачаг мүвафиг тәшкилат комитәсинин јарадылмасына вә тәдбирләр планынын формалашдырылмасы үчүн тапшырыг вермишдир.

«Елм вә тәһсилсиз, компетенсијалы мүтәхәссисләрсиз биз сизинлә бирликдә һеч бир стратекијаны реаллашдырмаға вә инкишафа наил ола билмәрик» дејә рекион башчысы гејд етмишдир.

2030-чы илә дәк Дағыстан Республикасында тәһсилин инкишафы консепсијасы һагынды данышан Республика Башчысы гејд етмишдир ки, Дағыстанын 2024 –чи илә дәк вә 2030-чу планлы мүддәтәдәк ДР-ин сосиал-игтисади инкишафынын стратекијасынын мүддәалары илә онун синхронлашдырылмасынын әввәлчәдән тәмин едилмәси чох вачибдир. Вәтәндашларын тәһсил һүгугунун тәмин едилмәси республикада тәһсил саһәсиндә әввәлки кими дөвләт сијасәтинин әсас мәсәләләси кими галыр. Лакин бу тәһсил јүксәк кејфијјәтли, тәһсил мүәссисәләри исә һамы үчүн асан олмалыдыр. Бу бүтүн тәһсил нөвләринә вә сәвијјәләринә аиддир. Бунунла јанашы Серкеј Меликов хатырлатмышдыр ки, дөвләт бу күн тәһсил системинин инкишафына кејфијјәтли сычрајыш, тәһсил инфраструктурунун кенишләндирилмәси, тәһсил тәшкилатларынын мадди техники тәчһизаты үчүн милли лајиһәләр формасында күчлү мәнбәә верилмәсини давам етдирир. Бүтүн бунларла јанашы Дағыстанын Башчысы бу истигамәтдә олан проблемләри етираф едәрәк гејд етмишдир ки, тәкчә тәһсил нәзәријјәсинә јох, һәм дә онун практикасына јанашмалары дәјшдирмәк лазымдыр. Бундан башга рекион башчысынын фикринчә јени тикинтиләрә вә фәалијјәтдә олан мүәссисәләрин нормал вәзијјәтини дәстәкләмәси үчүн хәрчләр чәкилмәсиндә оптимал баланса риајәт олунмасы вачибдир. Елмин инкишафынын стимуллашдырылмасы һаггында данышан Меликов гејд етмишдир ки, инкишафын милли мәгсәдләринә наил олумасына јөнәлдилмиш елми лајиһәләр приоритет дәстәјә лајиг көрүлмәлидир.

Елм вә тәһсил саһәсиндә рәгәмсал технолокијалары Дағыстанын Башчысы приоритетләрдән бири адландырмышдыр. Пандемија дөврүндә һәгиги тәшкилаты кәшфләр буна мисал ола биләр. Мүшавирәләрин ВКС форматындан башлајараг дистант мәшғуллуғун вә јени логистик чәдвәлләрин кечирилмәси практикасынын јајылмасы көстәрди ки, Дағыстанда стратежи тәшәббүсләрин реаллашдырылмасынын јени елми фронтилләрин јаранмасында лидер ола биләчәк адамлар әмәлә кәлмишдир.

Стипендијаларын артырмасы һаггында

Серкеј Меликов һәмчинин дә гејд етмишдир ки, кәнчләрин тәһсил вә елми фәаллығынын стимуллашдырылмасы үзрә тәдбирләр системинин һәр чәһәтдән инкишаф етдирилмәси вачибдир. Белә ки, чари илин ијун ајында грант дәстәји чәрчивәсиндә кәнчләрин чәлб олумасы мәгсәди илә ДР Башчысы грантларын мәбләғинин артырылмасы һаггында фәрман имзаламышдыр. Һәмчинин дә « Кәнч алимләр үчүн» адлы степендијаларынын тәсис едилмәси һаггында гәрар верилмишдир.

«Бундан башга 2022-чи илин јанвар ајынын бириндән тәләбә вә аспирантларын стипендијасынын мәбләғәнин артырылмасы һаггында гәрар гәбул едилмишдир. Мүвафиг Фәрман артыг имзаланмышдыр». Ушагларын тәлим вә тәрбијә просесләринә чәлб едилмәси мәсәләсини рекион башчысы диггәтсиз гојмамышдыр. ДР елм вә тәһсил назирлији јанында мүсабигә әсасында сечилмиш 20 нәфәрин дахил олдуғу шакирд вә тәләбәләрин Шурасы формалашдырылмышдыр. ДР-ин елм вә тәһсил назири вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Јәһја Бучајев 2030-чы илә дәк ДР-дә тәһсилин инкишафы Консепсијасыны тәгдим етмишдир. О, ДР башчысы Серкеј Меликовун елм вә тәһсил үзрә Шуранын әввәлки јығынчағында Консепсијанын ишләниб һазырланмасына тапшырыг вердијини хатырлатмышдыр.

Үмуми вә мәктәбәгәдәр тәһсил һаггында

Назир вәзифәсини мүвәггәти ичра едән тәһсилин һәр бир сәвијјәсиндә олдуғу проблемләри гејд едәрәк онларын һәлли тәдбирләрини тәклиф етмишдир. Һазырда республикада ушагларын мәктәбәгәдәр тәһсиллә әһатә олумасы анчаг 26,2 фаиз тәшкил едир. 3-7 јашына дәк олан ушагларын гејдә алынмасына көрә 18 мин ушаг дөвләт вә ја бәләдијјә мәктәбәгәдәр мүәссисәләриндә јер көзләјир. Белә бир вахта республикада бу јашда олан ушагларын сајы 260 мин нәфәрдир. 600 –дән артыг јашајыш мәнтәгәләриндә мәктәбәгәдәр тәшкилатлар јохдур. Республиканын 82 үмумтәһсил тәшкилатларында мәктәбәгәдәр ушаглар үчүн гыса вә там сахланылан 180 груп јарадылмышдырки бу груплар 300 миндән артыг ушагы әһатә едир.

Јәһја Бучајев еләчә дә гејд етмишдир ки, чари илин әввәлинә республикада әсаслы тәмир олумалы 598 мәктәб мөвчудур. Чари илин ијун-ијул ајларында РФ тәһсил назирлијинә «Дағыстан Республикасында тәһсилин инкишафы дөвләт програмлары чәрчивәсиндә 23 мәктәбин тикилмәси үчүн субсидијалар алымасына сифаришләр көндәрилмишдир. 8,5 милјард рубл мәбләғиндә үмуми федерал субсидијалары алымасына мүвафиг мүгавиләләр имзаламышдыр.

Истедадлы ушаглар мәркәзи

Јәһја Бучајев билдирмишдир ки, 2022-чи илин сентјабр ајындан «Сириус» тәһсил мәркәзи модели үзрә Дағыстан Республикасынын истедадлы ушагларынын ашкар едилмәси вә дәстәјинин «Алтајир» рекионал мәркәзи фәалијјәтә башлајачагдыр.

Хидмәтләрә көрә мүкафатлар

Јығынчаг чәрчивәсиндә Дағыстанын Башчысы РЕА Дағыстан Федерал Тәтгигат Мәркәзинин баш елми ишчиси Ибрагимхан Камилова онун әлдә етдији емәк налијјәтләринә вә фәал ичтимаи фәалијјәтинә көрә «Фәдакар әмәјә көрә» медалыны тәгдим етмишдир. Ибраһимхан Камилов РЕА мүхбир үзвүдүр, фаза кечидләри физикасы үзрә дүнјада танынмыш елми мәктәбин банисидир. Камилов она көстәрилән диггәтә көрә Меликова өз тәшәккүрүнү билдирмишдир. Бундан башга Каспијск шәһәринин 2 сајлы орта үмумтәһсил мәктәбинин 11-чи синиф шакирди Саид Азизов ДР Башчысынын тәшәккүрү илә гејд едилмишдир.

«Дағыстан»
РИА

Ичтимаи Шуранын јекун ичласы кечирилиб

Бу јахынларда Дағыстанын Әмәк Назирлијиндә Изумруд Мүһитдинованын рәһбәрлији алтында сосиал хидмәт тәшкилатлары тәрәфиндән хидмәтләрин көстәрилмәси шәртләринин кејфијјәтинин мүстәгил гијмәтләндирилмәси үзрә Ичтимаи Шуранын јекун ичласы кечирилмишдир.

Идарәнин башчысы саламлашдыгдан сонра гејд едиб ки, сосиал хидмәт тәшкилатлары тәрәфиндән көстәрилән хидмәт шәраитинин кејфијјәтинин мүстәгил гијмәтләндирилмәси ичтимаи нәзарәтин формаларындан биридир вә сосиал хидмәт аланларын сосиал хидмәт тәшкилатлары тәрәфиндән хидмәтләрин көстәрилмәси шәртләринин кејфијјәти һаггында мәлуматла тәмин едилмәси, һабелә онларын фәалијјәтинин јүксәлдилмәси мәгсәдилә һәјата кечирилир.

Ичласда республиканын сосиал хидмәт мәркәзләри тәрәфиндән хидмәтләрин көстәрилмәси үчүн шәраитин кејфијјәтинә даир мәлуматларын топланмасы үзрә операторун аналитик һесабаты динләнилиб. Бу ил тендер процедурларынын нәтичәләринә әсасән «Марагда» мәһдуд мәсулијјәтли чәмијјәтлә (Перм) мүвафиг мүгавилә имзаланыб.

Арашдырманын нәтичәләри Ичтимаи Шуранын сәдри Бикә Әлијева тәрәфиндән верилиб. Сосиал хидмәт мүәссисәләринин интернет сәһифәләри тәһлил едилиб, хидмәт аланларын 40 фаизиндән чоху арасында сорғу кечирилиб, әлиллији олан шәхсләр үчүн хидмәтләрин әлчатмазлығы арашдырылыб гијмәтләндирилир. Бундан әлавә хидмәтләрин көстәрилмәси шәртләринин раһатлығы вә нәтичәләр аналитик һесабат шәклиндә тәгдим олунур. «Марагда» ММЧ-нин нүмајәндәси Јекатерина Леонидовна Буракова јекун һесабат вә нәтичәләрлә бағлы Ичтимаи Шура үзвләринә әтрафлы мәлумат вериб. Ичтимаи Шуранын үзвләри арашдырманы дәстәкләјибләр. 2021-чи илдә 34 мүәссисә үзрә мүстәгил кејфијјәт гијмәтләндирилмәси апарылыр. Формалашдырылмыш рејтингин нәтичәләринә көрә, сосиал хидмәт мүәссисәләри арасында 1-чи јерә дөвләт бүдчә мүәссисәләри «КТССОН» ДР вә «Гуниб рајону» МО лајиг көрүлүб.

Һазырлады:
А.Ағакишијева

ДАҒЫСТАНЫН БАШЧЫСЫ ЈАНЫНДА

Актуал мәсәләләр үзрә мүшавирә

Дағыстанын Башчысы Серкеј Меликов Республика һакимијјәт органлары вә бәләдијјә бирләшмәләринин башчылары илә рекион үчүн актуал мәсәләләр үзрә мүшавирә кечирмишдир.

Рекионун Сәһијјә назири вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Татјана Белјајева Ковид-19-а гаршы әһалинин ваксинасијасынын тәшкили, дәрман еһтијјатынын формалашдырылмасы, кејфијјәтли тибби јардым көстәрилмәси үзрә көрүлән тәдбирләр һаггында мәлумат вермишдир. Онун сөзләринә көрә јаранмыш епидемиоложи вәзијјәти нәзәрә алараг республикада 3 минә гәдәр чарпајы еһтијјаты јарадылмышдыр ки, 2,3 миндән артыг хәстәләр мүаличә алырлар. Реанимасија вә интенсив терапија шөбәләриндә 200 јахын адам мүаличә олунур. Бош чарпајы фонду 19 фаиздән артыг тәшкил едир.

«Гејд етмәк лазымдыр ки, биздә лабораторијада тәстиг олмуш хәстәләрин сајы артыр. Бу күн онларын сајы 205 нәфәрдир. Тестләшдирмә вә о ҹүмләдән експрес-тестләр сајәсиндә биз сиптомсуз хәстәләри ашкар етмәјә башламышыг» дејә Белјајева билдирмишдир.

Ваксинасијаја кәлдикдә исә назир вәзифәсини мүвәггәти ичра едәнин сөзләринә көрә ваксинасија фаизи үзрә бу күн Дағыстан өлкәдә 85-чи јердәдир. Бу көстәричи бүтүнлүкдә өлкәдәки 49,9 фаизә гаршы биздә 22,2 фаиз тәшкил едир. Бунунла әлагәдар рекион башчысы Ковид-19-а гаршы ваксинасијанын вә әввәләр гәбул едилмиш мәһдудијјәтләрә әмәл олумасынын ваҹиблијини хатырлатмышдыр. Чәри илин октјабрын 13-дән нојабрын 21-дәк Рекионун Идарә Мәркәзи тәрәфиндән ашкар едилмиш проблемли мәсәләләрин мүзакирәсиндән әввәл республика башчысы билдирмишдир ки, онлардан бир чоху, о ҹүмләдән јол тикинтиси, су тәҹһизаты, кәнар ахан суларын гајдаја салымасы, мәнзил коммунал тәсәррүфатынын јенидән гурулмасы илә бағлы мәсәләләр системлидир вә гыса мүддәтләрдә һәлл олуна билмәз. Бунунла белә онларын реаллашдырылмасы үчүн проблемләр јарада билмәјән јүксәк ичра интизамы тәләб олунур. Гејд едилмишдир ки, бу саһәдә јаранмыш вәзијјәти көкүндән дејишмәк лазымдыр.

Дағыстанда Рекионун Идарә Мәркәзинин башчысы Магомедсултан Абдуралимов чыхышында гејд етмишдир ки, өтән һәфтә әрзиндә вәтәндашлардан 5,5 мин мүраҹиәт гәбул едилмишдир. Онларын әксәријјәти Маһачгала, Дәрбәнд вә Каспијск шәһәрләриндән дахил олмушдур. Хасавјурт вә Избербаш шәһәрләриндән олан мүраҹиәтләрин нисбәтән азалдылмасы гејд олунур.

Бунунла белә истилик верилмәсинин кејфијјәтли олмамасы вә ја верилмәмәси илә бағлы мүраҹиәтләрин сајы ҹидди сурәтдә артмышдыр. ДР Дөвләт Инспексијасынын мәлуматларына көрә рекион әразисиндә 50 артыг чохмәнзилли евә исти су верилмир. Әһалини елә чә дә сојуг сујун вә електрик енержисинин верилмәмәси, јолларын тәмири, вәтәндашлара сосиал едәнишләрин верилмәсинин кечликдирилмәси, ушаг бағчаларынын чатышмамазлыгы, ичтимаи нәглијјатда гијмәтләрин артырылмасы нараһат едир.

Мүшавирә чәрчивәсиндә Абдуралимов резонанслы һадисәләр үзәриндә дајанмышдыр. Хүсусән 2 нөмрәли Бабајурт орта үмумтәһсил мәктәбинин 9-11-чи синиф мәзунлары валидејнләринин мүраҹиәти үзәриндә дајанмышдыр. Нечә илдир ки, мәзунлары һәмин мәктәбин лисензијасы олмадығына көрә башга мәктәбә көндәрилир вә бу сәбәбдән онлара аттестатлар верилмәси мүмкүн дејилдир. ДР Елм вә Тәһсил Назири вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Јәһја Бучајевин изаһатына көрә мәктәб бинасы тикинтиси тамамланмамыш објектләр сијаһысында олдуғундан бу күнкү күнә гәдәр Дөвләт Тикинти Назәрәти идарәси тәрәфиндән објектин тикинтисинин лајиһә смета сәнәдләри олмадығына көрә, бу сәбәбдән һәмин идарә јекун сәнәди вермир. Бунунла әлагәдар Республика Башчысы ДР һөкүмәти сәдри Абдулпатах Амирханова мүраҹиәтин хүсуси нәзарәтә алымасыны вә 2022-чи илин феврал ајынын әввәләринә гәдәр мәсәләнин һәлл едилмәсини тапшырмышдыр.

Маһачгалада «Загородный» гәсәбәсинин сакинләри илә бағлы даһа бир резонанслы мөвзуда билдирилир ки, Чәза Ичрасы Федерал Хидмәти сабиг вә һазырки әмәкдашлары үчүн нечә илләр бундан әввәл ајрылмыш торпаг саһәләриндә 160 тәсәррүфат, мәктәб вә мәсҹид тикилмишдир. Бир аз әввәл Федерал Хидмәт Дөвләт әразисиндә ганунсуз тикинтиләрин сөкүлмәси һаггында фикрини билдирмишдир. Идарә өз гәрарына һәмин саһәләрин тикинти үчүн ајрылмамасы әлагәләндирирләр. Дағыстанын Башчысы Республиканын витсе назири вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Рамазан Ҹәфәрова Әдлијјә, Әмлак назирликләринин, росимушества ДР үзрә ҸИФ идарәсинин, Маһачгала мәријасынын нүмајәндәләри илә бирликдә бирҝә мүшавирә кечирәрәк мәсәләнин кәләчәк һәлли үчүн тәклифләри ишләниб һазырланмасына тапшырыг вермишдир.

Рамазан Ҹәфәров билдирмишдир ки, бу мәсәлә үзрә артыг ишчи групу јаранмыш вә јаранмыш вәзијјәтин өјрәнилмәси үзрә иш апарылыр. Јахын вахтларда Русијанын ҸИФХ-нин рәһбәрлији илә бу проблемин һәлли үзрә тәклифләр ишләниб һазырланачагдыр

һазырлады К.Кәримов

Бу күн әһалинин сағламлығыны горумагдан ваҹиб мәсәлә јохдур

Маһачгалада кечирилән Дағыстанын гејри-коммерсија тәшкилатларынын гурултајында Дағыстан Республикасынын Информасија вә Мәтбуат Назири вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Умаросман Һаҹыјев чыхыш едәрәк гејд едиб ки, бу күн әһалинин сағламлығынын горунмасындан ваҹиб тапшырыг, мүһүм вәзифә јохдур.

«Биз јени коронавирус инфексијасы илә мүбаризә истигамәтиндә чохлу информасија ишләри апарырыг: пејвәндин әһәмијјәтиндән бәһс етдијимиз мәгаләләр дәрҹ едирик.

Бу күн республика КИВ-ләринин рәһбәрләри илә кечирилән көрүшдә инсанлары пејвәндин зәрурилијинә инандырмаг үчүн һәлә нә етмәли олдуғумуздан данышылды. Ону да әлавә едим ки, бу күн күтләви информасија васитәләриндә мәсәлән, гыша һазырлыгдан даһа чох коронавирус вә пејвәнддән данышылыр»,-дејә Умаросман Һаҹыјев билдириб.

һазырлады: А.Ағакишијева

СӘҺИЈЈӘ ЈЕНИЛИКЛӘРИ

«Гызыл гумлар» инвестисија платформасы һазырланыр

Дәрбәнд рајонунда «Гызыл гумлар» инвестисија платформасы һазырланыр

Нојабрын 20-си, шәнбә күнү Дағыстан һөкүмәтинин сәдри Абдулпатах Амирханов Дәрбәнд рајонунун саһил зонасында јерләшән «Гызыл гумлар» («Золотые пески») туризм-истираһәт комплексинә баш чәкиб.

Бу күн Дағыстанын Инкишаф Коорпорасијасы АСҸ-јә мәхсус, һабелә ДБМ (Дөвләт бүдҹә мүәссисәси) ТМ (Туризм Мәркәзи) «Гызыл гумлар» Республика Туризм Назирлијинә табе олан бир инвестисија саһәси вар.

Сәфәрин әсас мәгсәди «Гызыл гумлар» туризм-истираһәт комплексинин инвестисија лајиһәсинин ичрасы илә таныш олмаг вә комплексин ДБМ әразиси илә бағлы вәзијјәти тәһлил етмәк,инвестисија саһәсинин потенсиалыны гијмәтләндирмәкдир.

Әввәлчә нүмајәндә һејәти ДБМ –нин әразисинә бахыш кечириб. Бу күн гурум меһманхана комплекси кими фәалијјәтини давам етдирир, лакин гурумун рәһбәрлијинин гејд етдији кими, туристләр арасында әввәлки популјарлығындан истифадә етмәји дајандырылыб. Истираһәт мәркәзинин бинасы көһнәлиб, биналар артыг тәмир олунур, коммуникасијаларда проблемләр вар, әразинин абадлашдырылмасына еһтијаҹ вар. Гејд едәк ки, бундан әввәл федерал програм чәрчивәсиндә Урсун кәндиндән туризм- истираһәт комплексинә 10 км.-лик јол чәкилмишдир.

Сонра нүмајәндә һејәти «Сэйвер-М» АСҸ ширкәтинин тәшәббүсү вә инвестисија лајиһәси илә баш тутан «Гызыл гумлар» дөвләт бүдҹә мүәссисәсинин әразисинә кедиб. Дағыстан Республикасынын Әмлак Назирлији вә «Сэйвер-М» ширкәти арасында 1,7 һектар торпаг саһәси үчүн 49 иллик ичарә мүгавиләси имзаланыб.

«Сэйвер-М»ширкәтинин баш директору Наталја Спиридонованын сөзләринә көрә , һазырда лајиһәјә 300 милјон рублдан чох сәрмајә гојулуб: 100 чарпајылыг дөрд мәртәбәли отелин, 60 јерлик ресторанын тикинтиси вә тәшкили баша чатыб, гапалы һовуз, идман вә ушаг мејданчалары тикилмиш, әрази абадлашдырылмышдыр.

Һәмчинин гапалы һовузу олан 320 јерлик једдимәртәбәли меһманхана комплексинин тикинтиси давам етдирилир. Абадлыг ишләри апарылмышдыр.Бу ил инвестор тәрәфиндән 35 иш јери јарадылыб, лајиһәнин там ичрасы илә 150 –дән чох иш јеринин јарадылмасы планлашдырылыр.

Наталја Спиридонова Абдулпатах Амирханова мүраҹиәт едәрәк гејд етди ки, инвестор инфраструктурунун јарадылмасында Дағыстан Республикасы һөкумәтиндән дәстәјә үмид едир. Тәшәббүскар бөјүк аквапаркын салынмасыны да тәклиф едир ки, бунун үчүн дә әлавә 4-5 һектар торпаг саһәси лазымдыр.

Гејд етмәк лазымдыр ки, «Гызыл гумлар» инвестисија мејданчасы бу күн бир нечә секторадн, о ҹүмләдән Дағыстан Инкишаф Корпорасијасынын балансында олан әразиләрдән, һабелә дөвләт бүдҹә мүәссисәси әразиләриндән ибарәтдир.

Дағыстанын Инкишаф Корпорасијасы СҸ баш директору Гимбат Гимбатовун сөзләринә көрә, корпорасија инвесторларла гаршылыглы фәалијјәт үзрә актив иш апармаг үчүн 7 торпаг саһәсинин 17,6 һектарында торпаг тәдгигаты апарыб. Республика һөкумәти адындан һәмин торпаг саһәләринин ичарәјә верилмәси гајдалары һазырланыб, ичарә шәртләри вә дәјәри мүәјјән едилиб. Һазырда Дағыстанын Инкишаф Корпорасијасы инвесторларын мүраҹиәтләринә бахыр, бу барәдә гәрар директорлар шурасы тәрәфиндән вериләчәк.

Јохламанын јекуну үзрә Абдулпатах Амирханов аидијјәти назирлик вә идарәләрә бир сыра тапшырыглар вериб. Хүсусилә Дағыстанын Туризм Назирлијинә «Гызыл гумлар» дөвләт бүдҹә мүәссисәси әразисиндән сонракы истифадәјә, онун инкишафы вә инвесторларын ҹәлб едилмәси имканларына даир тәклифләри оператив шәкилдә һазырламаг тапшырылыб.

Һәмчинин зәрури инфраструктурун, јәни, су тәҹһизаты, газлашдырма, тәмизләјичи гурғуларын јекунлашдырылмасы бахымындан «Гызыл гумлар»инвестисија саһәсинин инкишафынын ишләниб һазырланмасы тапшырылыб.

Әсас вәзифә әразинин сәмәрәли истифадәси вә республика сакинләринин вә туристләрин истираһәти үчүн раһат шәраити јарадылмасыдыр, дејә Абдулпатах Амирханов сөзүнү јекунлашдырыб.

«Дағыстан» РИА

Русијанын 60-дан чох мемары Дәрбәнддә топлашды

Нојабрын 19-да Дәрбәнддә, Халча вә Декоратив –Тәтбиги Сәнәт Музејинин нәздиндә «Мемарлар» тәдрис програмы чәрчивәсиндә тәдбир кечирилиб. Програм РФ ДОМ тәрәфиндән һәјата кечирилир вә Стрелка институту илә стратежи әмәкдашлыг едир

Лајиһә Русија шәһәрләрини јүксәк кејфијјәтли вә раһат мәнзилләрин вә шәрәфли шәһәр мүһитинин јарадылмасы үчүн

ихтисаслы мүтәхәссисләрлә тәмин едир.

Тәдбирдә өлкәнин һәр јериндән 60-дан чох мемар иштирак едирди. Онларын арасында уникал биналарын лајиһәләндирилмәси вә тәмири илә мәшғул олан мүхтәлиф шәһәрләрин мәшһур баш мемарлары да вар иди.

«Бизим шәһәрсалма дебатымыз тәһсил функсијалыдыр. Дәрбәнд Русијанын Мемарлар Идарәсинин, шәһәрин баш мемары вә онун командасынын һесабына вә шәһәрдә баш верән бүтүн дәјишикликләр сајәсиндә орада оланларын һамысынын барәсиндә ешитдикләри бир шәһәрдир. Дәрбәнд-бизим пешәкар мүбаһисәмиз үчүн һәм дә мараглы мөвзуја саһиб олмаг үчүн бир платформадыр»-дејә Русија Федерасијасынын «Мемарлар» програмынын куратору Александра Чечеткина билдириб. Мүзакирәләр чәрчивәсиндә Дәрбәндин «Туризм Мили» вә саһилин туризм әразиси вә ја чохфунксијалы јашајыш массиви кими инкишафы мөвзулары мүзакирә олуначаг.

«Бу мөвгеләрлә бағлы иштиракчыларын аргументләрини ешитмәк бизим үчүн мараглыдыр, үмид едирик ки, лајиһәләрин кәләчәкдә һәјата кечирилмәсиндә аргументләр нәзәрә алыначаг»- А.Чечеткина әлавә едиб.

Дәрбәндин баш мемары Иса Мәһәммәдов һәмкарлары үчүн тәгдиматла чыхыш едиб. О, шәһәрин инкишаф тарихиндән, һәјата кечирилән лајиһәләрдән вә инкишаф мәрһәләсиндә олан лајиһәләрдән данышыб.

Һазырлады: Н.Рәһим гызы

Дағыстанын Рекионал Идарәетмә Мәркәзинин бир јашы тамам олду

Дағыстан Републикасынын Рекионал Идарәетмә Мәркәзинин јарадылмасындан бир ил өтүр. Республикада, 16 нојабр 2020-чи ил тарихиндән башлајараг тамамилә јени әкс әлагә системи истифадәјә верилмишдир. Рекионал Идарәетмә Мәркәзи әһали илә һакимијјәт арасында диалогун сәмәрәли гурулмасы мәгсәдилә јарадылмышдыр. Бир илин тәчрүбәси көстәрди ки, Дағыстан Рекионал Идарәетмә Мәркәзи өз әсас идејасыны уғурла һәјата кечирир.

Мәркәзин рәһбәри Султан Абдуралимовун гејд етдији кими, әкс әлагә шөбәси тәрәфиндән һәр күн 300-ә јахын һадисәјә бахылыр.

«Бир ајын јекунларыны тәһлил етсәк, системимиз ТОП-5 категоријасыны гејд едир: електрик енержиси, су вә истилик чатышмазлығы, јолларын тәмири, һәмчинин вәтәндашлара өдәнишләрин кечикдирилмәмәси. Сакинләримизин бүтүн шәрһләри Инсидентләрин Идарә Олунмасы системиндә гејд олунур»,-дејә Абдуралимов билдириб.

Хатырладаг ки, истәнилән республика сакини сосиал шәбәкәләрдә шәрһ јаза биләр. Систем буну гејд едәчәк вә әкс әлагә ишчиләри ону мәсул шөбәјә көндәрәчәк вә орада сизә илкин чаваб верәчәкләр. Вә үч күн әрзиндә онлар вәзијјәтин изаһы вә проблемин һәлли үчүн вахт чәрчивәсинин көстәричиси илә икинчи дәрәчәли реаксија һазырлајачаглар.

Һазырда Дағыстан Республикасынын Бөлкәләри үзрә Идарәетмә Мәркәзиндә 30 нәфәр әмәкдашымыз чалышыр вә сәһијјә, еколокија, ТКО, нәглијјат вә дикәр саһәләрә чавабдеһ олан саһә блокларынын билаваситә рәһбәрләри олан ичра һакимијјәти органларындан исә 8 мүтәхәссис бу мәгсәдлә езам олунуб .

Һазырлады: Н.Рәһим гызы

Абдулпатах Амирханов Дагестанскије Огнидәки «Аграр коллеч»дә олмушдур

ДР Һөкумәтинин сәдри Абдулпатах Амирханов бу јахынларда Дагестанскије Огни шәһәриндәки «Аграр коллеч» - Дөвләт Бүдчә Тәһсил мүәссисәсиндә олмушдур.

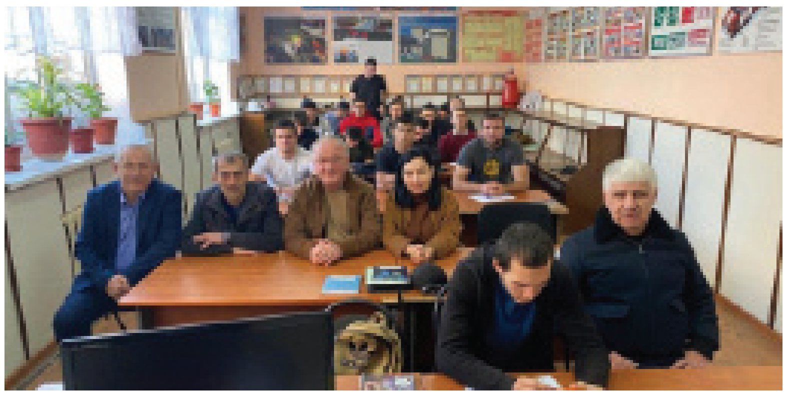

Абдулпатах Амирханов коллечин тәдрис просеси, мадди-техники тәчһизаты илә мараగланмыш, дәрсләрдә иштирак етмиш вә һәмчинин јатагхана илә дә таныш олмушдур. Баш назир мүәллим вә тәләбәләрлә сөһбәтләр апармыш, мүәссисәдәки иш мүһитини гејд етмишдир.

Абдулпатах Амирханов сәфәринин јекуну олараг бәзи проблемләрин һәлли үчүн- коллечин әлавә малијјәләшдирилмәси, ишыгландырылмасы, һәмчинин јатагхананын мүасир мебелләрлә тәчһиз едилмәси, һасарын чәкилмәси, торпаг мәсәләсинин һәлли вә дикәр мәсәләләрлә бағлы бир сыра тапшырыглар вермишдир

Тәләбәләрин вә профессор-мүәллим һејәтинин гејд етдији кими, республика Һөкумәти сәдринин мәһз бу коллечә кәлиши коллектив үчүн көзләнилмәз вә сәфәрин нәтичәси олараг сәмәрәли олмушдур. Онлар хејирхаһлығына вә коллечин проблемләринә диггәтлә јанашдығына көрә Абдулпатах Амирханова өз миннәтдарлыгларыны билдирмишләр.

Баш назири Дағыстан Республикасы Һөкумәт администрасијасы рәһбәринин мүавини Арслан Сајпуллајев, Дағыстанын Игтисадијјат вә Әрази Инкишафы Назири вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Руслан Әлијев мүшајиәт етмишләр.

Һазырлады: А.Ағакишијева

МӘҺКӘМӘ ЗАЛЫНДАН

Тәкрар оғурлуг үстүндә

Дағыстан Республикасынын Дәрбәнд шәһәр мәһкәмәсиндә федерал һаким М.И.Галимовун рәһбәрлији алтында Һәмид Абдулкәримович Ефендијевә гаршы чинајәт ишинә бахылмышдыр. Ахты кәндинин сакини һазырда Дәрбәнд шәһәриндә Кенерал Садыков адына кучәнин 8 нөмрәли евиндә јашајан Һ.Ефендијев орта тәһсиллидир, һимајәсиндә бир кичик јашлы, ики һәддибулуға чатмајан ушаглары вар, һеч јердә ишләмир әввәләр оғурлуг үстүндә мәһкүм олунмушдур. 03.08.2021-чи ил тарихдә Дәрбәнд шәһәриндә саат 5 радәләриндә Ирчи Казак күчәсиндә јерләшән 10 нөмрәли евин киришиндә Р.А.Пәһливанова мәнсуб олан 75 метр узунлуғунда 3 фазалы кабели оғурлајыб апармыш, јәни өз һәрәкәтләри илә РФ ЧМ-нын 158 маддәсинин 2 һиссәсиндә нәзәрдә тутулмуш чинајәт әмәлини төрәтмишдир.

Мәһкүм олунмуш Һ.Ефендијев тәгсирини там бојнуна алараг, көрдүјү ишдән пешман олдуғуну вә мәһкәмә арашдырылмасы олмадан гәрар чыхарылмасыны хаһиш етмишдир.

Мәһкәмә Һ.Ефендијевин тәгсиркар олдуғуну тәсдиг етмиш вә она РФ ЧМ-нин 158-чи маддәсинин «в» бәндиндә нәзәрдә тутулмуш чәзаје көрә јәни 2 ил, мүддәтинә шәрти олараг азадлыгдан мәһрум етмә чәзасы тәјин етмишдир.

Бундан башга она РФ ЧМ-нин 228-чи биринчи һиссәси илә нәзәрдә тутулмуш 15 мин рубл мәбләғиндә чәримә дә кәсилмишдир..

Н.П.Мөвсумов,
РФ ДИН Дәрбәнд шәһәри үзрә шөбәсинин ИШ мүстәнтиги, баш әдлијјә лејтенанты

Баш назирин мүавини һамыја пејвәнд олунмағы төвсијә едиб

Русија Федерасијасы баш назиринин мүавини Татјана Голикова бүтүн русијалылары Јени илә гәдәр пејвәнд етмәјә чағырыр. Артыг һәр кәс Јени ил тәтилләрини планлашдырыр вә һәр шејин плана ујғун кетмәси үчүн онлара һазырлыг заманы чох вачиб бир мәгама диггәт јетирмәләри –пејвәнд етмәләри кәрәкдир-дејә Голикова бу мәгама диггәт чәкмәји төвсијә едиб.

Республиканын рекионларында бу ил јанварын 18-дән јеткин әһали арасында күтләви пејвәндләрә башланылыб. Коронавируса гаршы артыг беш пејвәнд вар: Ковивак, Спутник- Лајт, Спутник V, Епиваккорона, Епиваккорона- Н.

Пандемијанын башланғычындан бәри дүнјада 256,1 милјондан чох

инсан коронавируса јолухуб, 5,1 милјондан чоху исә дүнјасыны дәјишиб. Русијада 9 257 068 јолухма һалы гејдә алыныб.

Русија һөкумәти (стопкоронавирус .рф) коронавирусла мүбаризә ресурсуну ишә салыб ки,бу өлкәдәки вәзијјәт барәдә мәлумат верәчәк

Һазырлады: Н.Рәһим гызы

МӘДӘНИЈЈӘТ

Һәјат бир сәһнәдир

Ҝүнәшли Азәрбајҹан сују, һавасы, дашы, торпағы илә бөјүк бир мәдәнијјәт очағыдыр. Буну тәкҹә мән демирәм, онун јүксәк мәдәнијјәт вә инҹәсәнәт очағы олдуғу дүнјада танынып. Орада доғулан һәр бир инсан онун һавасыны удур, сујундан ичир вә санки мәдәнијјәт бөлјүнә бөләниб, ана гучағында бөјүјүр. Азәрбајҹан һәр бир өлкәдә зәнҝин мәдәнијјәти илә танындығы кими, өвладлары да онун һүдудларындан кәнарда јашасалар белә, онун нәфәсини, варлығыны даим тәблиғ едирләр, јашадырлар.

Белә инсанлардан бири дә, ҝүнәшли Азәрбајҹанын ҝөзәл, фүсүнкар ҝушәси олан Хачмаз рајонунун Дәдәли кәндиндә, зијалы аиләсиндә дүнјаја ҝөз ачан Һөрмәт Мүтәллим оғлу Аслановдур.

О, орта мәктәби өз доғма Дәдәли кәндиндә битирәрәк һәрби хидмәтә јолланыр, һәрби хидмәти баша вурдугдан сонра исә Дағыстан Республикасына, Дәрбәнд шәһәринә үз тутур. О, Дәрбәнддә Иванов адына Дөвләт Университетинин биолоҝија факултесинә дахил олур, ораны битирдикдән сонра Азәрбајҹан Дөвләт Драм театрында ишләмәјә башлајыр. Театрда ишләдији мүддәтдә дә Маһачгала шәһәриндә јерләшән Дағыстан Дөвләт Университетинин актјорлуг факултесинин гијаби шөбәсиндә тәһсилини давам етдирәрәк актјорлуг сәнәтинә јијәләнир. Вә бунунла да кифајәтләнмәјәрәк о, Русијанын пајтахты Москва шәһәринә јолланыр. Москвада Мүасир Технолоҝијалы Милли Академијанын режиссорлуг факултесини битирир. Үч али тәһсилә јијәләнән бу ҝәнҹ актјор Һөрмәт Асланов өз бачарығы, сәнәтдә ҝөстәрдији сәјинә вә сәнә мәдәнијјәтинин дәринликләрини мәнимсәјә билдијинә ҝөрә, Дәрбәнддә фәалијјәт ҝөстәрән Азәрбајҹан Дөвләт Драм театрынын бачарыглы актјору вә баш режиссор ҝөмәкчиси кими фәалијјәт ҝөстәрир. О, өз јаратдығы образлары илә, һәр ҝәсин гәлбиндә өзүнә севҝи, мәһәббәт газана билмишдир.

Бачарыглы актјор Һөрмәт Асланов, бир чох јаддагалан образлары илә тамашаларда чыхыш едәрәк тамашачыларын рәғбәтини газана билмишдир. Онлардан бир аз гисминин адларыны бурада чәкә биләрәм. Әбдүррәһим бәј Һагвердијевин «Дағылмыш тифаг»ында Нәҹәф бәј, Ифтихар Пиријевин мүәллифлији илә даһи Низами Ҝәнҹәвинин «Хәмсә» тамашасында Мүзәффәри, Н. Некрасовун «Сәләмчи» тамашасында Јагуб, Шота Чкадуанын «Бағышла» тамашасында Әнвәр, тамашанын гурулушчу режиссору Дағыстан Республикасынын халг артисти вә Дөвләт мүкафаты лауреаты Бајсултан Чумакајев, В. Сикарајевин «Кими ҝүнаһландырағ» тамашасында Һәмид, Азәрбајҹан Республикасынын әмәкдар артисти Сәрвәр Әлијевин «Узаг саһилләрдә» тамашасында Николај вә бир чох сајсыз һесабсыз тамашаларда баш ролда вә ја тәрәф мүгабили кими чыхыш едиб вә һәр бир чыхышы да уғурлу алыныб. Һөрмәт Асланов јаратдығы һәр бир образы санки өз һәјаты кими ојнамағы бачаран актјордур, о, һәр образын үзәриндә чалышараг чан гојур. Онун образа тез кирмәји, ролун өһдәсиндән ҝәлмәји, һәтта тамаша заманы өз тәрәф мүгабилләринә дә дәстәк олмағы, онун бу сәнәтдә нечә әвәзсиз бир актјор олдуғунун сүбутудур. Она суал верәндә ки, «Бүтүн бу ојнадығыныз ролларда, јаратдығыныз образларда нифрәт етдијиниз образ олубму»? О, ҹавабында:

«Јох, әксинә, һәрдән мән өзүм о јаратдығым образлардан нәјисә ҝөтүрүрәм, өјрәнирәм. Јәни ојнадығым һәр бир образ, мәним үчүн бир мәктәбдир. Белә һадисәләр һәјатдан ҝөтүрүлүр, онларла Аллаһ еләмәмиш раст ҝәләндә, артыг билирәм ки, нејләмәк лазымдыр. Билирсиниз, мән өз сәнәтими севирәм вә бу сәнәти һәм бир актјор олараг, һәм дә режиссор ҝөмәкчиси олараг уча

тутмаг үчүн чалышырам. Она ҝөрә дә, бачардығым гәдәр дә билмәдикләрими өјрәнмәкдән чәкинмирәм».

Ондан сорушанда ки, «Театр коллективиниз нечәдир? Јәни сәһнәдә бир-биринизи тамамлаја билирсинизми?»

«Мән һәмишә тәрәф мүгабилләрими дәсдәкләјирәм, чүнки биз бурада бир аиләјик. Аиләдә һамы али м ола билмәз ки, мәним дә билмәдикләрим олур. Биз һәмишә сәһнәдә бир-биримизи анламышыг, анлыјырыг вә анламаға чалышырыг».

Бачарыглы актјор Һөрмәт Асланов өз сәнәтинә үрәклә, ҹанла бағлы бир инсандыр. Белә инсанлара сәнәткар демәјә дә чәкинмирәм. Чүнки о, һәгигәтән дә сәһнәнин дилини билән, сәһнә һәјатыны олдуғу кими ҝөстәрмәји бачаран бир актјордур. Онун бу театрда чалышдығы илләр әрзиндә, бүтүн ојнадығы роллар, јаратдығы образлар онун өз сәнәтинә нечә бағлы олдуғунун билаваситә сүбутудур. Һөрмәт Асланов она етибар олунан һәр бир образын, өһдәсиндән лајигинҹә ҝәлә билир. О, һәм мүсбәт, һәм дә мәнфи роллары ҝөзәл, инандырыҹы вә олдуғу кими чатдырмағы бачаран бир актјордур.

О дејир ки, «Сәһнә дә бир һәјатдыр, һәјатда баш верәнләри биз сәһнәләшдиририк. Биз истәјирик ки, инсанлар тамашалара бахыб, еjни сәһви текрарламасынлар. Чүнки һәјатын өзү елә, ән бөјүк вә ән чәтин сәһнәдир. Сәһнәдә ојнадығын һәр һансы бир образдакы сәһвини дәјишә биләрсән. Амма һәјатда ојнадығын образы јаратмаг үчүн, сәнә бир дәфә шанс верилир. Ону јаратдынса, о образын сәндән сонра да галыр, ону һеч вахт дәјишә билмәзсән. Одур ки, һәр һансы биримиз, һәјат сәһнәсиндә дүрүст олмаға чалышмалыјыг. Чүнки һәјатда ојнадығын образ, сәһнәдәки образларын һеч биринә бәнзәмир.

Ондан сорушдум ки, «Сәһнәдә ојнадығыныз образларыныздан, Һөрмәт Асланова бәнзәјәни вармы? Јәни сиз ојнадығыныз һансыса образда өзүнүзү ҝөрүрсүнүзмү»?

«Һөрмәт Мүтәллим оғлу Асланов, сәһнәдәки образларда ҝөрүндүјү кими дејил вә һеч вахт ола да билмәз. Һәјатда о бамбашга бир инсандыр, онун әсил дости̇лују, инсанлығы һәр шејдән үстүн вә өндәдир. Билирсинизми, мән һәмишә олдуғум кими ҝөрүнмәјә чалышмышам, ҝөрүндүјүм кими олмаға дејил. Бүтүн чатышан вә чатышмајан ҹәһәтләрим илә мәни гәбул етсинләр, мән һәмишә буну истәмишәм. Мән сәһнәдә, сәнәтдә ҹиддијәм, һәјатда исә зарафатыма олур, амма өз јериндә. Мән бу ҝүнә ҝәлиб чатана кими, бир чох чәтинликләрлә үз-үзә ҝәлмишәм. Һагсызлыг, јалан о гәдәр олуб ки. О үздән дә мән јаланы севмирәм, аҹы олсун, амма доғру олсун».

Мән сизә дејим ки, дилиндә нәдирсә, үрәјиндә дә одур. Онун бачарығы, һазырҹаваблығы, һәр бир сөһбәтә анидән гатылараг өз зарафаты илә ширинлик гатмағы, онун актјорлуг мәһарәтинин нечә ҝүҹлү олдуғуну ҝөстәрир.

У дәјәрли инсан, дәјәрли вә исдедадлы актјор нојабрын 23-дә, өз ад ҝүнүнү гејд етди. Бизләр дә бу ҝөзәл актјор, режиссор ҝөмәкчиси, ән нәһајәт ҝөзәл сәнәткарымыза бу мүнасибәтлә илк өнҹә һәјатда ән өнәмли олан ҹан сағлығы, аилә сәадәти, јарадыҹылығында уғурлар, јүксәк сәһнәләри фәт етмәји вә сајсыз һесабсыз роллар арзу едирик. Ону да дејим ки, Һөрмәт Асланов аиләлидир, ики өвлады вар. Она бир даһа сәнәтиндә, јени-јени уғурлар аиләсинә исә сәадәт вә хошбәхтлик арзулајырыг.

М. Сејидов

МӘДӘНИЈЈӘТ АЛӘМИНДӘ

Ишыг үзү ҝөрмүшдүр

Тарихчи вә јазычы Алексеј Громовун Мәркәзи Асијанын вачиб һадисәләринә вә ҝөркәмли адамларына, «Гафгазын ачары» адланан гәдим Дәрбәнддә хүсуси диггәт јетирилмиш «Иран Бөјүк Кирдән Ајәтолла Хомејинијә гәдәр» китабы ишыг үзү ҝөрмүшдүр.

Бу һагда хариҹи вә Русија ҝүтләви информасија васитәләри мәлумат јајмышлар. Китаба өн сөзү Русија Федерасијасында Иран Ислам Республикасынын Фөвгаладә вә сәлаһијјәтли сәфири Казым Ҹалалы јазмышдыр.

«Алекс Бертран Громовун китабы Бөјүк Кирин әсасы гојулмуш гәдим Фарс Дөвләтиндән башлајараг Иранын тарихинә һәср едилмишдир. Мүәллиф сонралар Авропа сивилизасијасынын ирсән алымыш почт хидмәти вә ваһид пул системи кими дөвләт институтларынын јарадылмасыны ҝөстәрир» дејә Ҹәлалинин јаздығы өн сөздә билдирилир.

Нәшрдә Дағыстанын әразисиндәки Мискинҹи кәндиндә 2009-ҹу илдә тапылмыш «Тарих Мискинҹа» гәдим әлјазмасына һәср едилмиш тәтгигатлар һаггында данышылыр. Әлјазманын өјрәнән мүтәхәссисләр бунун Орта Әсрләрин һадисәләрини әкс етдирән тарихи салнамә олдуғу нәтиҹәсинә ҝәлмишләр. Бәзи һекајәләр надирдир. Дикәрләриндә илк нөвбәдә «Дәр-

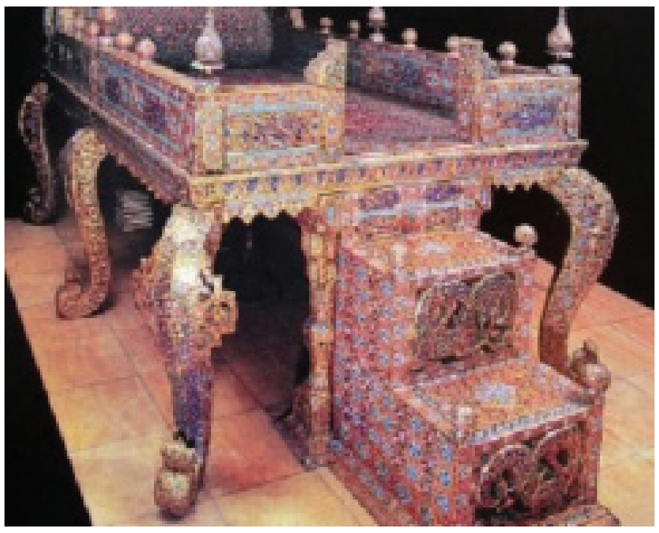

бәнд-намә» мәшһур әдәби абидәләри илә варислији ҝөрүнүр.

«Иран Бөјүк Кирдән Ајәтоллаја гәдәр» китабын мүәллифи салнамәләрдә, тарихи сәнәдләрдә вә халг дејимләриндә әкс етдирилмиш Дәрбәндлә бағлы бир сыра һадисәләри ҝөстәрир. Бу фарслар тәрәфиндән Дәрбәнд шәһәринин тикинтиси, Сасаниләр сүлаләсиндән олан Иран һөкмдары Биринҹи Губад шаһын Түрк һөкмдары -Хаганла гаршылыглы әлагәләринин, о ҹүмләдән ҝөчәри халгларын басгынларындан горумаг үчүн һилә ишләдәрәк Дәрбәнд диварынын манијәсиз тикилмәсинә имкан верилмәси, Фарс шаһы Хосров Ануширван тәрәфиндән Мискинҹә кәндинин дикәр шәһәр вә галаларын биновресинин гојулмасы, фарсларын хәзәрлиләрлә вурушмасыдыр. Еләҹәдә мәшһур Хәлиф Һарун әл Рәшидин өзүнүн икинҹи оғлу Ал-Мамунун Дәрбәндин валиси ҝөндәрилмәси мәлуматларыда верилмишдир. Ола билсин ки, Һарун әл Рәшидин өзүдә Дәрбәндә олмушдур.

К. Кәримов

АБУНӘ-2022

ҺӨРМӘТЛИ ОХУҸУЛАР!

«Дәрбәнд» республика иҹтимаи-сијаси **гәзетинә 2022-ҹи** ил үчүн абунә јазылышы давам едир.

Гәзетә рабитә шөбәсиндә вә редаксијада (әкәр редаксијадан јазыларсынызса, онда бу заман гәзетин гијмәти 253,50 рубл олаҹагдар) абунә јазыла биләрсиниз.

Бир илә – 507,00 рублдур.

Индекс – ПА 463

МӘКТӘБ ҺӘЈАТЫ

Аксија давамлы кечирилир

РФ Президенти тәрәфиндән тәклиф едилмиш «Еколокија» милли лајиһәси чәрчивәсиндә Федерал мешә тәсәррүфатынын иштиракы илә һәр илдә «Мешәни гоујаг» Үмумрусија аксијасы кечирилир.

Дәрбәнд рајонунун Биличи кәндиндәки, « 2 сајлы орта үмумтәһсил мәктәби» бәләдијјә бүдҹә тәһсил мүәссисәсинин коллективи Дәрбәнд мешәчилијинин ишчиләри илә бирликдә мәктәбин тәҹрүбә саһәсиндә 80 шам ағаҹынын әкилмәсиндә иштирак етмишдир.

«Мешәни горујаг» аксијасынын кечирилмәсиндә «Дәрбәнд мешәчилији» ДБИ башчысы А.Дәмирбәјов, Биличи саһәсинин мешәбәји К.Нәҹәфов мәктәбин шакирд вә ишчиләр коллективи иштирак етмишдир. Һәмин аксијанын мәгсәди өлкәмизин мешә еһтијатларынын артырылмасы вә бәрпа едилмәсинә хүсуси диггәтин ҹәлб едилмәси иди.

Н.Мәммәдова,
мәктәбин ҹоғрафија мүәллими

Курсун әлачысы вә фәал тәләбәси

Тәләбәни онун мүәллимләриндән јахшы ким таныја биләр? Тәбии ки, онларын габилијјәтини, билик сәвијјәсини, низам-интизамыны , чалышганлығыны ондан- мүәллимдән јахшы билән олмаз.

Кәнд тәсәррүфаты елмләри намизәди, Дағыстан Дөвләт Университетинин мүәллими Идрис Исмајылов тәләбәләри һаггында данышаркән биолокија факүлтәсинин 3-ҹү курс тәләбәси Раима Әнвәровна Маграмованын адыны хүсусилә вурғулајыр. О, үмуми орта тәһсил алдығы Ашағы Јагдыг кәндиндәндир. Раима тәһсилини баша вурдугдан сонра Дағыстан Дөвләт Университетинин «Торпаг кадастры вә сертификасијасы» ихтисасына јијәләнмәк мәгсәдилә биолокија факүлтәсинә дахил олур.

Идрис Новрузәлијевичин сөзләринә көрә, Раима чох чалышган бир тәләбәдир, әла охујур вә бунун мүгабилиндә јүксәк тәгаүд (стипендија) дә алыр, өз факүлтәсинин вә университетин бүтүн тәдбирләриндә фәал иштирак едир. Университетин мүәллимләри ону даима башгаларына нүмунә көстәрирләр. Идрис Новрузәлијевич әминдир ки, тәһсилини баша вурдугдан сонра онун тәләбәси шүбһәсиз ки, сечдији ихтисасын мүкәммәл биличиси вә өз саһәси үзрә пешәкар бир мүтәхәссис олаҹаг.

Г. Өмәров.
Русҹадан чевирәни: А.Ағакишијева

Ганун лајиһәси гәбул едилмишдир

РФ Дөвләт Думасынын бу күнләрдә кечирилмиш јығынҹағында минимум әмәк һаггыны 13 мин 890 рубла гәдәр артырылмасы һаггында ганун лајиһәсини икинҹи охуда гәбул етмишләр. Бу һагда парламентин рәсми сајтында мәлумат верилмишдир.

«2022-ҹи илин јанвар ајынын 1-дән минимум әмәк һаггынын ајда 13 мин 890 рубл мәбләғиндә мүәјјән едилмәлидир» дејә ганунвериҹилијин сәнәдиндә билдирилир.

Ҹари илдә минимум әмәк һаггы ајда 12 мин 792 рубл тәшкил едирди. Беләликлә индексасија 8 фаиздән артыг тәшкил едәҹәкдир.

Коронавирусла бағлы вәзијјәт чәтин, амма сабит олараг галыр

Коронавирусла мүбаризә үчүн әввәлҹәдән елан едилмиш планлара бахмајараг, һакимијјәт һәлә дә һәдәфә чаты билмәјиб. Күтләви информасија васитәләринин (КИВ) мәлуматына көрә, Русија Федерасијасынын витсе- назиринин мүавини Татајана Голикова билдириб ки, өлкәдә КОВИД-19-а гаршы коллектив тохунулмазлыг көстәриҹиләри орта һесабла 50,2% тәшкил едир. Бунунла јанашы, ејни заманда бу рәгәмин 60%-дән јухары олдуғу 11 рајон вар. Бунларын сырасында Белгород, Москва, Мурманск вилајәтләри, Москва, Санкт-Петербург, Севастопол, Карелија вә дикәр бөлкәләр дә вардыр.

Коронааирусла бағлы вәзијјәт бир һәфтә әрзиндә өлкәнин үч рекионунда писләшиб, бириндә јахшылашыб, дикәр дөрдүндә исә инсидентин азалдығыны гејд етмишләр.

Голикова русијалылары Јени ил тәтилиндән әввәл пејвәнд етмәјә чағырыб. Онун сөзләринә көрә, бу мәсул ишә һазырлыг заманы ваҹиб бир мәгама- КОВИД-19-а гаршы пејвәнд олунмаға диггәт јетирилмәлидир.

Даһа әввәл витсе- назирин мүавини гејд едиб ки, Русијада коллектив иммунитетин көстәриҹисини 90-95%-ә чатдырмаг лазымдыр, лакин һазырда бу һал ән азы 80% сәвијјәсиндә галыр. Буна наил олмаг үчүн даһа 22 милјон инсаны пејвәнд, 9 милјонуну исә тәкрар пејвәнд етмәк лазымдыр.

Беләликлә, тәһлүкәли вирус үзәриндә сон гәләбәјә гәдәр гаршыда һәлә чох иш вар.

Г. Өмәров.
Русҹадан чевирәни
А.Ағакишијева

«Таҹ» һәлә тәслим олмајыб

Бејнәлхалг вә јерли күтләви информасија васитәләриндә јајылан мәлуматлара көрә «Корона» сағламлығымыза зәрәр вурмагда давам едир вә бир чох инсанын, хүсусән дә јашлыларын һәјатына сон гојур.

«Новаја газета» хәбәр верир ки, Әмәк Назирлијинин мәлуматына көрә, јени коронавирус инфексијасынын пандемијасы дөврүндә 24,1 мин Бөјүк Вәтән мүһарибәси иштиракчылары вә әлилләр, еләҹә дә һава һүҹумундан мүдафиә објектләриндә ишләјәнләр дүнјасыны дәјишибләр.

РБК хәбәр каналынын мәлуматына көрә, 2020-ҹи илин апрелиндән бу илин октјабр ајына гәдәр, Русијада Бөјүк Вәтән мүһарибәси иштиракчылары вә ветеранларынын сајы 1,21 милјондан 896,8 мин нәфәрә гәдәр азалыб, иткиләр 312,6 мин нәфәрә чатыб.

Бурадан белә чыхыр ки, пејвәнд үчүн практики олараг һеч бир алтернатив јохдур. Һәкимләр билдирирләр ки, сон мәлуматлара әсасән, коронавируса гаршы пејвәнд олунмајанлар, пејвәнд едиләнләрдән 13,5 дәфә чох хәстәләнирләр. Чохлары инфексијадан горхур вә она көрә дә беләләри үчүн пејвәндин бурун версијасыны бурахмаг гәрара алынмышдыр.

Октјабр ајында Русијанын Сәһијјә Назирлији Н.Ф. Гамалеј адына Мәркәзә бурун спреји шәклиндә коронавирус пејвәндинин клиник сынагларынын икинҹи мәрһәләсини кечирмәк үчүн иҹазә вериб. Бу һагда "smotrim.ru" мәлумат јајыб.

Русијанын Президенти Владимир Путин коронавируса гаршы бурун пејвәндинин сынағында иштирак етмәјә һазыр олдуғуну билдириб.

Г. Өмәров.

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.Һ.МӘММӘДОВА

Шөбә редакторлары:
К.Г.БАБАЈЕВА
Р.М. МУСАЈЕВ

Мүхбирләр:
Һ.Һ. КӘРИМОВ
М.М.СЕЈИДОВ
Н.А.ГУЛИЈЕВ
Г.У. ӨМӘРОВ
Б.К. ПИРМӘҺӘММӘДОВ
Н.Р. МИРҺӘМИДОВА

Еһм оператору
А.Ј.АҒАКИШИЈЕВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘҺИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:
368600, Дағыстан Республикасы, Дәрбәнд шәһәри, Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59,
факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030, үмуми шөбә 89604987

«Типографија-М» ММҸ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны Дәрбәнд шәһәри, С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мураҹиәт едә биләрсиниз.

Рабитә, информасија технолокијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, информасија технолокијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00428
21.05.2019 г.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

Индекс: ПА-463
Чапа имзаланды:
25.11 . 2021.

Фактики олараг 9.30
Саат 10.00

Тираж 2000
Сиф. №